

EM0036 Economia de Catalunya

Universitat de Girona
Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales

Diplomatura Ciències Empresariales
Curs 2002-2003

assignatura optativa
6 crèdits

Departament d'ECONOMIA
Campus de Montilivi
17071 Girona
fax +34 972 41 80 32
joan.sole@udg.es

PROGRAMA d'ECONOMIA DE CATALUNYA

Professors: Joan Solé

Objectius:

El curs d'Economia de Catalunya té com objectiu donar a l'estudiant coneixements bàsics sobre la situació, composició i probable evolució de l'economia de Catalunya. Es parteix de la base de què l'estudiant ja ha tingut coneixement de l'economia espanyola i mundial i del funcionament global de l'economia actual.

Programa teòric:

Part I: L'ECONOMIA DE CATALUNYA EN EL CONTEXT INTERNACIONAL

Lliçó 1: Economia regional versus economia nacional

El concepte de regió i la seva importància per a l'Economia. Economia regional: especificitats de les economies regionals. Catalunya entre les regions europees.

Lliçó 2: El desenvolupament de l'economia de Catalunya

El model de desenvolupament econòmic en els anys 60. La crisi dels anys 70 com a crisi del model. La política econòmica de la transició i els seus efectes sobre el teixit industrial de Catalunya. L'evolució recent.

Lliçó 3: Desequilibris regionals, política regional i localització territorial de l'activitat econòmica

Especialització econòmica de les comarques catalanes. Les diferents categories: zones de muntanya, zones deprimides, costa turística. La indústria i les ciutats mitjanes. Desequilibris territorials i desenvolupament econòmic. Les regions de tradició industrial en declivi. La política de cohesió econòmica i social de la Unió Europea: origen, importància i objectius. Balanç de la seva aplicació i reformes. Efectes de la política regional espanyola a Catalunya en el marc de la UE.

Lliçó 4: Catalunya economia oberta?

La contribució de Catalunya al procés d'internacionalització de l'economia espanyola. Relacions econòmiques entre Catalunya i la resta de l'Estat espanyol. Comerç exterior català: fluxos comercials amb l'estranger (UE i resta). Un model català de "relacions exteriors"? Estratègies exportadores privades i públiques.

Lliçó 5: Inversions estrangeres

La indústria catalana i les inversions directes de l'estranger: el seu impacte. Balança tecnològica i

balança de capitals. Model industrial català: estalvi propi i estalvi procedent de l'estranger. Localització sectorial i territorial de les inversions estrangeres. Estratègies públiques de captació.

Part II: ESTRUCTURA SECTORIAL

Lliçó 6: Agricultura, indústria, serveis

L'activitat agroalimentària. Agricultura i medi ambient. Indústria: la indústria de Catalunya en el marc comunitari. Estructura i canvis en l'especialització. Sectors industrials estratègics. Noves activitats industrials i comercials. Terciarització de l'economia. El turisme: del turisme tradicional a les noves activitats de lleure. Relació entre turisme i conjuntura econòmica.

Lliçó 7: El sector de la distribució

Característiques principals. Presència de capital estranger. Paper de les grans superfícies comercials en una economia oberta.

Part III: MARC INSTITUCIONAL

Lliçó 8: Factor treball i mercat de treball

La població i el mercat de treball: estructura, creixement, població activa, ocupada i aturada, estructura ocupacional. Marc laboral: salaris i costos laborals a Catalunya. Vacants i desocupació: característiques i distribució comarcal. El problema de la formació (reglada, professional, ocupacional). El debat de la immigració: costos i beneficis.

Lliçó 9: Les empreses i els empresaris de Catalunya

Perfil de l'empresari català. Història del desenvolupament d'empreses a Catalunya. Tipologia de l'empresa catalana: Grandària de l'empresa industrial catalana. Productivitat, competitivitat i formació de capital en l'empresa catalana. Estructura financera de l'empresa catalana. Comparació de l'empresa catalana amb les de la resta de l'estat i altres països de la Unió Europea.

Lliçó 10: El sector públic

Nivells de sector públic: UE, estat espanyol i Catalunya. El Federalisme fiscal. Sector públic autonòmic: estructura, ingressos, despeses. Finançament autonòmic i balança fiscal. Sector públic local: estructura, ingressos i despeses. Política econòmica de la Generalitat de Catalunya: inversió pública a Catalunya i dèficits pressupostaris; competències, sectorials i finançament.

Lliçó 11: Sistema financer

Generació d'estalvi i finançament de l'economia. Aptitud financera de Catalunya: bancs i caixes d'estalvi amb seu a Catalunya. El sistema bancari: comparació Catalunya-Espanya. Comportament i resultats del sistema bancari a Catalunya. Distribució territorial de l'activitat bancària. L'Institut Català de Finances. Evolució de la concentració. Regulació i competència. El marc europeu i estatal.

Lliçó 12: Polítiques territorials i planejament urbanístic

L'ocupació del territori: un apunt històric. Pla territorial General i Plans territorials parcials. Un cas de planejament urbanístic: el Pla general metropolità de Barcelona. Catalunya en l'arc mediterrani europeu: TGV i el Pla del Delta del Llobregat. Planificació estratègica.

Part IV: COMPETITIVITAT GLOBAL DE L'ECONOMIA DE CATALUNYA

Lliçó 13: Caracterització i tendència de l'economia catalana

Punts forts i punts febles de l'economia catalana. Pla estratègic de l'economia de Catalunya. Escenaris futurs possibles: una Catalunya en l'economia global i dins una UE en canvi constant.

Programa de pràctiques:

Consta d'exercicis, casos, lectures, que entre d'altres faran referència a: redacció d'informes econòmics; comptabilitat nacional; balança de pagaments i indicadors de protecció i especialització comercial; política comercial; tècniques localització i procés d'informació econòmica. Aquestes pràctiques s'aniran realitzant al llarg del curs d'acord amb el ritme de les classes teòriques. Els estudiants podran ser convidats a resoldre els exercicis a casa o a fer diverses lectures.

Treball de recerca opcional. El tema ha de tractar qualsevol aspecte actual que faci referència a l'economia espanyola i/o mundial sempre i quant aquest tingui el vist-i-plau del professor de l'assignatura. Aquests treballs poden ser realitzats individualment o en grups de com a màxim 4 persones. És obligatori exposar els resultats de la recerca en seminari obert al públic.

Desenvolupament del programa al llarg del curs:

El programa es desenvoluparà a través de sessions de classes teòriques i classes pràctiques que s'aniran combinant per a treure el màxim profit a l'assignatura.

Sistema d'avaluació:

Convocatòria de febrer: Examen escrit (60 % de la nota); exercicis pràctics (40% de la nota). Treball voluntari que afegeix fins un màxim d'1 punt a la nota final.

ACLARIMENT: El treball voluntari només puntuen en la nota final si la nota de l'examen és major o igual que 4,5. Aquesta restricció n'és té en compte pel que fa a les notes dels exercicis pràctics.

Convocatòries posteriors del mateix curs: Examen escrit amb una ponderació del 100% en la nota final. Es guarda la nota del treball voluntari realitzat durant el curs.

Bibliografia bàsica:

MALUQUER DE MOTES, Jordi (1998). Història econòmica de Catalunya segles XIX i XX. Barcelona Oberta. Universitat Oberta de Catalunya – Proa. Barcelona. Caps. 5, 6 i 7.

També és imprescindible el seguiment d'algunes revistes especialitzades en Economia de Catalunya:

- Memòria Econòmica de Catalunya (Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona)
- Nota d'Economia
- Revista econòmica de Catalunya

Recursos diversos a Internet. Llistat d'adreces a <http://www.udg.edu/fcee/professors/jsol/>

Bibliografia complementària:

Banca Catalana Revista econòmica

Banco de Bilbao Vizcaya i G. de Cat. Dept. d'Economia i Finances (1994) L'economia catalana davant el canvi de segle. Barcelona

Caixa de Catalunya (diversos anys) Col·lecció Catalunya Comarcal. Barcelona

Generalitat de Catalunya: Diversos estudis: Dept. d'Economia i Finances, Dept. d'Obres Públiques i Pol. Territorial

Genescà, E. et al. (1992 i diversos anys) Estudi econòmico-financer de l'empresa catalana. G. de Cat.

Dept. d'Economia i Finances. Do Gral. de Programació Econòmica

Gual, J., Solà, J. i Fluvià, M. (1991) La indústria catalana en els anys 90. Ariel. Barcelona

Mancomunitat de municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (1995) Dinàmiques metropolitanes a l'àrea i a la regió de Barcelona. Barcelona

Parellada, M. (1990) Estructura econòmica de Catalunya. Espasa-Calpe. Madrid

Porter, M. (1992) Els avantatges competitius de Catalunya. G. de Cat. Dept. d'Economia i Finances